

Solidarity
and management
of migration flows

European Fund
for the Integration of Third-country
nationals

Izglītības un inovāciju
attīstības centrs

Projektu līdzfinansē
Eiropas Savienība
2011.gada Nr.3

Cienijamo lasītāj!

Šogad trešajā biedrības «Izglītības un inovāciju attīstības centrs» izdotajā informatīvajā avīzē «Hallo, Latvija!» radīsiet atbildes uz jautājumiem par trešo valstu valstspiederīgo iespējām saņemt Latvijas piedāvātos sociālos pakalpojumus.

No vienas puses tik sarežģītos, bet no otras puses ikdienā tik ļoti aktuālos jautājumus palīdzēs izprast intervija ar Ukrainā dzimušo Aļonu Jacvetovu, kurai, audzinot bērnus, bieži vajadzēja vērsties gan Latvijas veselības aprūpes iestādēs, gan citās ar sociāliem jautājumiem saistītās valsts institūcijās. Intervijā sniegts vērtējums Latvijas veselības aprūpes sistēmai, tās plusiem un mīnusiem, kā arī izteikti ieteikumi citiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem, iespējams, vēl nāksies meklēt medicīniskos pakalpojumus Latvijā. Savukārt eksperti skaidros, kādos gadījumos trešo valstu valstspiederīgie var pretendēt uz valsts piedāvātajiem sociālajiem pakalpojumiem.

Avīzē nenopublicēto materiālu var lasīt arī mājaslapā www.iiac.lv.

Уважаемый читатель!

В этом году в третьем номере изданной информационной газеты общества «Центр развития образования и инноваций» «Халло, Латвия!» вы найдете ответы на вопросы о возможностях получения социальных услуг, предлагаемых в Латвии, жителями третьих стран.

С одной стороны, такие сложные, а с другой стороны, такие актуальные в повседневной жизни вопросы поможет понять наше интервью с родившейся на Украине Аленой Яцветовой, которой, воспитывая детей, часто приходилось обращаться в медицинские учреждения Латвии и в другие государственные институты, связанные с социальными вопросами. В интервью дана оценка системе здравоохранения Латвии, ее плюсам и минусам, а так же даны советы другим жителям третьих стран, которым, возможно, придется обращаться за медицинской помощью в Латвии. В свою очередь, эксперты объяснят, в каких случаях жители третьих стран могут претендовать на предлагаемые государством социальные услуги.

Неопубликованный в газете материал можно читать на домашней странице www.iiac.lv.

Dear readers!

This year the third issue of “Hallo, Latvia!” newspaper published by the Education and innovation development center will give you answers on how to third country nationals can receive social services offered by the Latvian legislation.

Interview with Ukraine born Alona Jacvetova will help you to understand these very difficult, but also very crucial topics about health care in Latvia. Alona, while raising her children, often had to deal with both Latvian health care and other social issues associated with public institutions. The interview provides a general idea of how the health care system works, its pros and cons; and gives recommendations to other third country nationals who are seeking medical assistance in Latvia. Experts explain the cases when third country nationals are eligible to state funded social services.

Unpublished material from the newspaper can be found on www.iiac.lv.

EKSPERTA VIEDOKLIS

Liene Ramane, Labklājības ministrijas Sociālās apdrošināšanas departamenta nozares vecākā eksperte starptautisko attiecību jautājumos

Personu, kuras ir trešo valstu valstspiederīgie, piekļuve valsts sociālajiem pabalstiem un sociālās apdrošināšanas sistēmai ir atkarīga no šo personu juridiskā statusa un nodarbinātības. Personām, kurām ir pastāvīgās uzturēšanās atļauja vai kuras ir Eiropas Savienības zilās kartes turētāji, ir tiesības uz tiem pašiem valsts sociālajiem pabalstiem kā Latvijas Republikas pilsoņiem. Šīm personām, ja tās ir legāli nodarbinātas un veic sociālās apdrošināšanas iemaksas, ir tiesības saņemt arī valsts sociālās apdrošināšanas pabalstus un pensijas, kā arī pretendēt uz atbalstu bezdarba gadījumā, kļūstot par darba meklētāju, apmeklēt valsts apmaksātos pārkvalifikācijas kursus.

(Turpinājums 3. lpp.)

Мнение эксперта

Лиене Рамане, старший эксперт по вопросам международных отношений отдела Департамента Социального страхования Министерства благосостояния

Доступ к государственным социальным пособиям и к системе социального страхования для лиц, принадлежащих к третьим странам, зависит от их юридического статуса и рода занятости. Лица, имеющие постоянный вид на жительство или держатели синей карты Европейского союза, имеют те же права на социальные пособия, как и граждане Латвийской Республики. Эти лица, если они легально трудоустроены и платят взносы социального страхования, имеют право получать социальные пособия и пенсии, а также претендовать на поддержку в случае потери работы, получив статус безработного, посещать оплачиваемые государством курсы переквалификации. В связи с этим можно сделать вывод, что лица, получившие постоянный вид на жительство, имеют широкий доступ к социальному страхованию и государственному социальному пособию, а так же могут рассчитывать на поддержку в случае потери работы.

(Продолжение на 5 стр.)

Expert's opinion

Liene Ramane, Senior expert on International relations, Social Insurance department, Ministry of Welfare

Third country nationals' access to public social benefits and social security system depends on their legal status and employment. Those who have a permanent residence permit or are the European Union Blue Card holders are entitled to the same state social benefits as Latvian citizens. These individuals, if they are legally employed and pay social security contributions, are eligible for the state social security benefits and pensions, in case they become unemployed they are also eligible to receive unemployment pay and visit state - funded retraining courses. Therefore it can be concluded that those individuals who have obtained a permanent residence permit have an extensive access to social security and support in case of unemployment.

(Continued on page 7)

LATVIJA CEĻĀ UZ POZITĪVĀM PĀRMAIŅĀM

Aļona Jacvetova no Ukrainas ieradusies Latvijā un nodināja ģimeni ar Latvijas pilsoni. Lai arī sieviete saskārusies ar ne mazums problēmām, izmantojot Latvijā piedāvātos sociālos pakalpojumus, tomēr viņa savu nākotni saista tikai ar Latviju un audzina divus šīs valsts pilsoņus. A. Jacvetova cer, ka nākotnē viņai Latvijā būs iespējams arī attīstīt savu karjeru.

Jūs meklējat darbu vai mācāties valodu?

Tagad es audzinu bērnus. Kā arī mācos latviešu valodu un meklēju darbu. Valodas zināšanas, protams, negarantē darbu, bet prasmei sazināties ir liela priekšrocība darba meklējumos.

Vai Jūs vēl esat strādājusi Latvijā?

Nē. Kijevā es strādāju par Ukrainas Parlamenta deputāta palīgu. Man ļoti patika mans darbs, bet sievietei parasti ir jāizvēlas - vai nu karjera vai ģimene. Es izvēlējos ģimeni un, bez šaubām, atstāju darbu, un aizbraucu uz Rīgu pie vīra. Man gribējās turpināt savu karjeru arī Rīgā, bet diemžēl situācija nebija man labvēlīga.

Kāds ir Jūsu statuss Latvijā?

Man ir pagaidu uzturēšanās atļauja. Lai saņemtu pastāvīgās uzturēšanās atļauju, ir jānodzīvo Latvijā pieci gadi. Par Latvijas pilsonības iegūšanu pagaidām nedomāju. Kad Latvijā būšu nodzīvojusi piecus gadus, tad par to arī lemsu.

Vai grūti bija saņemt uzturēšanās atļauju?

Process bija ilgāks par diviem mēnešiem. Apprecoties man bija jāmaina pase (aptuveni mēnesis), pēc tam pusotru mēnesi bija jāgaida atbilde uz pieprasīto uzturēšanās atļauju. Un to es kārtroju steigšamības kārtā, citādi būtu jāgaida pusgads. Laikam daudz kas ir atkarīgs no situācijas. Manā gadījumā ģimenes apvienošanās procesā ar Latvijas pilsoni īpašu grūtību nebija.

Ar kādām problēmām Jūs vēl esat saskārusies, uzturoties Latvijā?

Piemēram, saistībā ar apdrošināšanas polisi, par kuru tika samaksāta liela naudas summa, bet tās esamība nerisināja sekojošās sociālās problēmas. Esot Latvijā, es paliku stāvoklī. Man bija jādodas pie ārsta, un šī apmeklēšana pārvērtās šausmās. Reģistratūrā darbinieki pret mani izturējās neiecietīgi, kaut gan es paskaidroju, ka dzīvoju Latvijā nesen, valodu tikai mācos, tāpēc ne visu, latviski teikto, saprotu. Darbinieku attieksme mainījās tikai tad, kad pasūdzējos ārstam. Tomēr katru reizi dažādās procedūrās man bija jāskaidro trešo valstu valstspiederīgo statuss.

Sekoja dzemdības. Latvijā uz to laiku bija noslēgta starpvalstu vienošanās veselības jomā par sadarbību ar Ukrainu, un dzemdības bija bezmaksas (precīzāk, par to pašu maksu kā vietējiem iedzīvotājiem). No paziņām uzzināju, ka dzemdības bez starpvalstu vienošanās maksātu ap 800 latiem. Kad bērns bija piedzimis, meklējām bērnu ārstu. Poliklīnikā man atklāti pateica, ka runās tikai ar bērna tēvu, jo man nav pat nepilsoņa statusa. Rezultātā mēs atradām tikai privātarstu, kuram pēc vienošanās maksājam 150 latus gadā. Ņemot vērā to, ka es nestrādāju, tā mūsu ģimenei nav maza summa. Vēl bija nepatīkami brīži ar ātrās palīdzības pakalpojumiem. Vienreiz bērnam bija augsta temperatūra, un es izsaucu ātro palīdzību. Pārsteidza tas, ka mediķi centās noskaidrot manu statusu, nevis nekavējoties sniegt medicīnisko palīdzību bērnam. Noskaidrojot, ka mans vīrs ir Latvijas pilsonis, nepieciešamā palīdzība tika sniegta. Bet ja mans vīrs nebūtu Latvijas pilsonis? Ko tad?

Ar kādām sociālo pakalpojumu sniedzēju iestādēm jums nācās saskarties? Kā vērtējat šo institūciju attieksmi pret trešo valstu valstspiederīgajiem?

Kā jau iepriekš minēju, bija jāsaskaras ar daudzām valsts iestādēm, jo bija jānoformē dažādi dokumenti. Mani nepatīkami pārsteidza dažādu dienestu ierēdņu domstarpības un pretrunas. Dažkārt situācijas nonāca līdz absurdam. Sociālās apdrošināšanas dienestā man teica vienu, bet Rīgas slimokasē pavisam citu. Pastāvīgi nācās pārzvanīt un pārjautāt, lai precizētu nepieciešamo informāciju. Ļoti traucē tas, ka nevaru saprast likumus un noteikumus, jo nepārvaldu latviešu valodu nepieciešamajā līmenī. Varētu padomāt par likumu tulkojumiem svešvalodās, īpaši krievu. Ukrainā daudzi likumi ir pieejami gan ukraiņu, gan krievu valodās.

Apkalpošanas kvalitāte ir diezgan augsta, piemēram, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrā (VSAA) strādā ļoti laipni inspektori. Viņi izprot manu situāciju un ir ļoti atsaucīgi, ko nevaru teikt par valsts medicīnas iestādēm.

Kā jūs vērtējat medicīnas sistēmu Latvijā? Kas ir pozitīvais un negatīvais? Salīdziniet, lūdzu, Latviju ar Ukrainu! Ja jūs esat grievisies medicīniskajās iestādēs ES valstīs, vai varat salīdzināt Eiropas valstu pakalpojumu kvalitāti ar Latvijas?

Jums ir ļoti sarežģīta ģimenes ārstu sistēma trešo valstu valstspiederīgajiem. Es nevaru saprast, kā ģimenes ārsts var būt daudzprofilu speciālists, kurš ārstē gan pieaugušos, gan mazus bērnus. Ukrainā tas nav pieņemami. Privātklīnikas, protams, pozitīvi atšķiras. Izbrīna piedāvāto pakalpojumu daudzveidība, tīrība, kārtīgums. Cienāšana ar kafiju, labvēlīga attieksme. Visas ārsta norīkotās analīzes var veikt vienuviet. Ukrainas privātklīnikās ir vēl tālu līdz tādām līmenim. Ukrainieņiem acīmredzot ir cita mentalitāte. Ukrainā pacientam nav lielas vērtības. Valstī dominē padomju laiku pieredze. Latvijā ir rietumnieciskais pakalpojumu sniegšanas stils un cenu līmenis. Esot trešo valstu valstspiederīgajiem par visu ir jāmaksā augsta cena. Pirms doties pie ārsta, labi jāpadomā, vai vajag. Vēl mani izbrīna, ka pēc zaļu receptēm dažkārt jāstāv garā rindā, jo bez tām nevar iegādāties daudzas receptu zāles. Latvijā ir stingri noteikumi, kurus reti pārkāpj. No vienas puses tas ir labi, bet no otras - pārāk birokrātiski. Salīdzināt situāciju šajā jomā ar citām Eiropas Savienības valstīm es nevaru, jo uz ES es braucu atpūsties, nebija pieredzes saslīmšanas gadījumā. Kādā privātklīnikā Latvijā dzirdēju ārzemnieku (dāņu vai zviedru) sarunu par to, ka Latvijā ārstu darba kvalitāte ir laba, un viņi speciāli brauc uz Latviju pie ārstiem. Viņi runāja par stomatologu pakalpojumiem. Lai cik tas nebūtu savādi, tajā mirklī es lepojos, ka viņi slavē valsti, kurā es šobrīd dzīvoju un uzskatu par savu.

Kādas pārmaiņas, jūsu prāt, ir nepieciešamas Latvijas medicīnas sistēmā?

Manuprāt, jāmaina ģimenes ārstu sistēma. Agrāk bija terapeiti un pediatri, un tas bija pareizi. Nesaprotu, kāpēc tik grūti ir pamainīt ģimenes ārstu. Mūsdienās daudzi cilvēki bieži maina dzīvesvietu, turpretī ārstu pamainīt tik viegli ne-

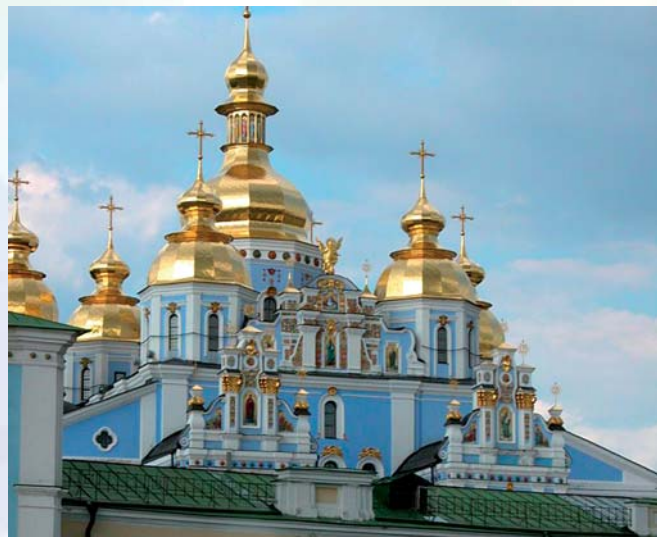

Foto: No personīgā arhīva

sanāk. Bet, ja nav ģimenes ārsta, tad nevar tikt pie daudziem speciālistiem vai arī izrakstīt zāļu receptes.

Sakiet, vai pēdējā laikā esat pamanījuši kādas pozitīvas izmaiņas?

Jā, ir! Ar katru gadu cilvēki aizvien labāk, laipnāk un labvēlīgāk izturas pret mums – trešo valstu valstspiederīgajiem. Manā gadījumā tas visdrīzāk ir saistīts ar to, ka mēģinu runāt latviski. Domāju, ka latviešiem ir patīkami, ka cienu viņu valodu. Kļuva vieglāk arī ar apdrošināšanas polises iegūšanu. Pēc Rīgas slimokases likvidācijas trešo valstu valstspiederīgajiem atļāva iegādāties apdrošināšanas polises citās apdrošināšanas firmās, kur attieksme pret klientiem ir pavisam cita. Es negribu kritizēt ierēdņus, bet Veselības ministrijā man bija gandrīz neiespējami saprasties ar tās ierēdņiem. Nevaru arī teikt, ka Ukrainā ierēdņi ir laipnāki.

Ko jūs varētu ieteikt trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem vēl nāksies meklēt medicīniskos pakalpojumus Latvijā?

Gribētu novēlēt pacietību un neslimot! Bet, ja nopietni – pašsaprotams, ka, atbraucot uz svešu valsti, nevar rēķināties ar tām pašām priekšrocībām, kādas ir valsts pilsoņiem un pastāvīgajiem tās iedzīvotājiem. Tas ir jāsaprot. Braucot uz ārzemēm, mēs taču arī pērkam apdrošināšanas polises.

Nav noslēpums, ka visās poliklīnikās labprāt pieņem klientus ar apdrošināšanas polisēm, un ir mazsvarīgi, kas viņš ir un kādā valodā runā.

Nav noslēpums, ka visās poliklīnikās labprāt pieņem klientus ar apdrošināšanas polisēm, un ir mazsvarīgi, kas viņš ir un kādā valodā runā.

Kādi ir jūsu nākotnes plāni?

Mācos valodu, audzinu divus Latvijas pilsoņus, savu nākotni es redzu tikai Latvijā. Tomēr tikai laiks rādīs, vai un kā es spēšu šeit veidot savu karjeru. Ļoti ceru, ka viss izdosies!

(Sākums 1. lpp.)

Līdz ar to var secināt, ka personu, kuras ieguvušas pastāvīgo termiņuzturēšanās atļauju, pieeja sociālās apdrošināšanas un valsts sociālajiem pabalstiem, kā arī atbalstam bezdarba gadījumā ir plaša.

Atšķirīgā situācija ir trešo valstu valstspiederīgie, kuriem ir termiņuzturēšanās atļauja. Personai ar termiņuzturēšanās atļauju, ja tā ir legāli nodarbināta un veic sociālās apdrošināšanas iemaksas, ir tiesības uz sociālās apdrošināšanas pabalstiem (piemēram, slimības, maternitātes, paternitātes, vecāku pabalstiem, apdrošināšanas atlīdzību sakarā ar nelaimes gadījumu darbā vai arodslimību) un valsts pensijām. Pieeja atbalstam bezdarba gadījumā ir atsevišķām personu grupām ar termiņuzturēšanās atļauju – ja persona ir Latvijas Republikas pilsoņa, nepilsoņa, Eiropas Savienības pastāvīgā iedzīvotāja vai personas ar pastāvīgo uzturēšanās atļauju laulātais vai ja termiņuzturēšanās atļauja izsniegta sakarā ar zinātniskās darbības veikšanu, cilvēku tirdzniecības upura statusa piešķiršanu, pagaidu aizsardzības statusa piešķiršanu, alternatīvā statusa piešķiršanu. Vienlaikus personām ar termiņuzturēšanās atļauju nav tiesību uz valsts sociālajiem pabalstiem. Tātad, kaut arī personai ar termiņuzturēšanās atļauju tiek garantētas sociālās apdrošināšanas tiesības, pieeja atsevišķiem pabalstiem, piemēram, valsts sociālajiem pabalstiem tomēr ir ierobežota.

Lai aizsargātu Latvijas teritorijā strādājošo, kuri uzkrājuši apdrošināšanas periodus citās valstīs un atgriežas Latvijā vai otrādi, sociālās drošības tiesības, Labklājības ministrija sadarbībā ar citu valstu attiecīgajām institūcijām izstrādā divpusējos starpvalstu un starpvaldību līgumus sociālās drošības jomā. Latvija ir noslēgusi līgumus sociālās drošības jomā ar Ukrainu, Kanādu, Baltkrieviju un Krieviju, bet ar ASV noslēgta vienošanās par savstarpēju pensiju izmaksu. Savukārt Eiropas Savienības līmenī sociālās apdrošināšanas tiesības tiek koordinētas ar Regulas (EK) Nr.883/2004 palīdzību, kā rezultātā arī trešo valstu valstspiederīgie, kas legāli pārvietojas Eiropas Savienības teritorijā, nezaudē uzkrātās sociālās apdrošināšanas tiesības. Veids, kā paplašināt trešo valstu valstspiederīgo sociālās apdrošināšanas tiesības, ir jaunu divpusēju līgumu slēgšana – šobrīd norit darbs pie līguma ar Austrāliju izstrādes un gatavošanās ekspertu sarunām par iespējamo līgumu.

Ukrainu ir noslēgts līgums „Par sadarbību sociālās drošības jomā”, kas paredz bezmaksas neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumu nodrošināšanu Ukrainas iedzīvotājiem Latvijas teritorijā.

Galvenās problēmas, saņemot veselības aprūpes pakalpojumus, ir informācijas trūkums par to, kurām iedzīvotāju kategorijām ir tiesības saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus. Arī Veselības norēķinu centra darbinieki, atbildot uz iedzīvotāju jautājumiem saistībā ar veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanu, konstatē, ka iedzīvotājiem un arī ārstniecības iestāžu darbiniekiem trūkst informācijas, kā valstī tiek organizēta veselības aprūpes sistēma, kādi normatīvie akti vai starptautiskie sadarbības līgumi nosaka to, kurām personām un kādā kārtībā ir tiesības saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus.

Problēmas, ar kurām saskaras trešo valstu valstspiederīgie, vēloties ārstniecības iestādēs saņemt veselības aprūpes pakalpojumus, ir novēršamas, palielinoties pašu iedzīvotāju vēlmei zināt viņu tiesības un pienākumus veselības aprūpes sistēmā, kā arī neskaidrību gadījumā vēlmei noskaidrot radušos jautājumus. Internetā ir pieejami atsevišķu normatīvo aktu tulkojumi (piemēram, Ārstniecības likums), kā arī Veselības norēķinu centra mājas lapā interneta vietnē www.vnc.gov.lv ir pieejama informācija par veselības aprūpes pakalpojumu saņemšanu Latvijā krievu un angļu valodā, turklāt, zvanot uz bezmaksas informatīvo tālruni 80001234, kurā tiek sniegtas atbildes saistībā ar veselības aprūpes sistēmas darbību Latvijā, ir nodrošināta iespēja informāciju saņemt krievu valodā.

Protams, lai novērstu minētās problēmas, ir nepieciešams palielināt arī ārstniecības iestāžu darbinieku zināšanas, lai darbinieki būtu kompetenti izskaidrot personām, kādēļ konkrētajā gadījumā personai nav tiesību saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus, vai paskaidrot, kurā valsts pārvaldes iestādē personai ir jāvēršas, lai saņemtu nepieciešamo informāciju.

Foto: No personīgā arhīva

EKSPERTA VIEDOKLIS

Gints Čanders, Veselības norēķinu centra juridiskā departamenta vadītājs

Latvijā personu grupas, kurām ir tiesības saņemt no Latvijas valsts budžeta apmaksātus ārstniecības pakalpojumus, ir noteiktas Ārstniecības likuma 17.panta pirmajā daļā. Kā arī šo personu bērniem no valsts pamatbudžeta līdzekļiem apmaksātus ārstniecības pakalpojumus ir tiesības saņemt bez maksas, līdz ar to trešo valstu valstspiederīgo bērniem, kuri ir arī Latvijas pilsoņa bērni, ir tiesības saņemt valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus un reģistrēties pie ģimenes ārsta.

Gadījumā, ja attiecībā uz trešās valsts pilsoni nevar piemērot kādu no Ārstniecības likuma 17.panta pirmās daļas 4., 5. un 6.punktā minētajiem nosacījumiem, tad šis valsts pilsonis veselības aprūpes pakalpojumus var saņemt kā maksas pakalpojumus jebkurā izvēlētajā ārstniecības iestādē atbilstoši iestādes maksas pakalpojumu cenrādim.

Ārzemniekiem, kuri Latvijā uzturas uz termiņuzturēšanās atļaujas pamata, likumdevējs nav paredzējis tiesības saņemt no Latvijas budžeta apmaksātus veselības aprūpes. Vienīgais izņēmums attiecībā uz trešās valsts pilsoņiem ar termiņuzturēšanās atļauju ir Ārstniecības likuma 17.panta trešajā daļā noteiktais, tas ir Latvijas pilsoņu un Latvijas nepilsoņu laulātajām, kurām ir termiņuzturēšanās atļauja Latvijā, no valsts budžeta līdzekļiem apmaksāto grūtniecību aprūpi un dzemdību palīdzību ir tiesības saņemt bez maksas Ministru kabineta noteiktajā kārtībā (minētā norma stājās spēkā 2008.gada 1.jūlijā). Attiecībā uz privāto apdrošināšanas kompāniju piedāvātajām veselības apdrošināšanas polisēm, personām nepieciešams rūpīgi izvērtēt, kādus pakalpojumus sedz veselības apdrošināšanas polise.

Latvijai ir noslēgti arī sadarbības līgumi ar trešajām valstīm sociālo garantiju jomā, tai skaitā 1998.gada 26.februārī starp Latviju un

Латвия на пути позитивных перемен

Алена Яцветова приехала в Латвию из Украины, здесь вышла замуж за гражданина Латвии. Несмотря на ряд проблем, с которыми ей пришлось столкнуться в сфере социальных услуг, свое будущее она связывает с Латвией. Алена воспитывает двоих детей, граждан этой страны. А. Яцветова надеется, что в будущем она сможет здесь построить и свою карьеру.

Вы ищете работу или изучаете язык?

Сейчас я занимаюсь воспитанием детей. Но в то же время изучаю язык и ищу работу. Знание языка, конечно, не гарантирует рабочее место, но умение общаться – это большой плюс в поисках работы.

И Вы в Латвии еще не работали?

Нет. В Киеве я работала в Украинском Парламенте, занимая должность помощника депутата. Я очень любила свою работу, но женщина обычно выбирает: или карьера или семья. И я сделала выбор в пользу семьи: без сожаления оставила работу и уехала в Ригу к мужу. Тем не менее, мне все же очень хотелось продолжения моей карьерной лестницы уже в Риге. Но ситуация складывалась не в мою пользу: я приехала в Латвию в августе 2008 года, а в сентябре грянул мировой экономический кризис. Стало очень тревожно.

Какой у вас статус в Латвии?

У меня временный вид на жительство. Для постоянного вида на жительство нужно прожить в Латвии пять лет. О гражданстве еще не думаю. Вот когда пройдет пять лет – тогда решим.

Трудно было получить вид на жительство?

Вся процедура заняла у меня больше двух месяцев. Выйдя замуж, я еще переоформляла паспорт, на что ушло около месяца. Потом месяца полтора пришлось ждать очереди и ответа на запрашиваемый вид на жительство. Это в срочном порядке, а иначе это заняло бы почти полгода. Много, наверное, еще зависит от ситуации. В моем случае, при объединении семьи с гражданином Латвии, никаких особых трудностей не возникло.

Скажите, с какими проблемами вы столкнулись, проживая в Латвии?

Первое, что нужно отметить, это страховка, за которую мы заплатили приличную сумму, а она себя не оправдала. Через полгода после приезда в Латвию я забеременела, и посещение врачей превратилось в ужас. В регистратуре я постоянно сталкивалась с грубостью работников, говорящих по-латышски. Мне грубили даже после того, как я объясняла, что живу тут недавно,

учу язык, но еще не все понимаю. И только после того, как я пожаловалась врачу, отношение изменилось. Но каждый раз на различных процедурах мне нужно было объяснять свой статус. Было такое чувство, что я преступница.

Следующая проблема – роды. Слава Богу, к тому моменту Латвия заключила с Украиной договор о сотрудничестве, и роды были бесплатными (вернее, по тем же ценам, что и для местных жителей). От знакомых россиян знаю, что без договора роды стоят минимум 800 латов. Следующий этап – поиск врача для ребенка. В одной поликлинике мне открыто сказали, что будут говорить только с отцом ребенка, так как я для них никто. Вель я даже статуса негражданина не имею. Это было крайне неприятно. В итоге, мы нашли частного доктора и платим по договору около 150 латов в год. Учитывая то, что я не работаю, это не маленькие деньги для нашей семьи. Еще были неприятные моменты со скорой помощью. Как-то у ребенка поднялась очень высокая температура, и я вызвала скорую помощь. Удивило то, что ее работники первым делом стали выяснять мой статус, а не ребенка лечить. А если бы у меня не было мужа-гражданина? Тогда что?

С какими учреждениями в сфере социального обслуживания Вам пришлось столкнуться? Как Вы оцениваете отношение этих учреждений к гражданам третьих стран?

Как я уже говорила ранее, мне пришлось столкнуться со множеством государственных учреждений, так как нужно было оформлять различные документы. Что меня неприятно поразило, так это разногласия между чиновниками различных служб. Иногда ситуация доходила до абсурда. В службе социального страхования мне говорили одно, а в Рижской больничной кассе совсем другое. Приходилось постоянно звонить и переспрашивать. Очень мешает и то, что я не могу понять законы и правила. Я еще не владею языком в должной мере. И, конечно, странно, что при такой численности русскоговорящих нет перевода законодательства на русский язык. В Украине, особенно в Киеве, многие законы были доступны и на русском, и на украинском языках.

Если говорить о качестве обслуживания, то в службе социального страхования (VSAA) работают очень любезные инспектора. Они с пониманием относятся к моему случаю, чего не могу сказать о государственных медицинских учреждениях.

Как Вы оцениваете медицинскую систему в Латвии? Какие плюсы и минусы? Сравните, пожалуйста, Латвию с Украиной! Если вы обращались в медицинские учреждения в странах ЕС, можете ли вы сравнить качество европейских услуг с латвийскими?

У вас очень сложная (для меня) система семейных врачей. Я не могу понять, как семейный врач может быть специалистом широкого профиля. Он и взрослых лечит, и деток. Для Украины это неприемлемо. Частные медицинские центры, конечно же, выгодно отличаются. Удивляет спектр предлагаемых услуг, чистота, аккуратность. И кофе угостят, и отнесутся по-доброму. Все анализы на месте берутся. Украине до этого далеко. У нас, наверное, менталитет другой. Клиента не ценят. Рассуждают еще по-советски. У вас уже западный подход, но и цены западные. Если ты гражданин третьей страны, то за все будешь платить. А цены высокие. Перед тем, как идти к врачу, хорошо подумай: а надо ли. Еще удивляет, что за каждым рецептом – очередь к доктору. А без рецепта и мелочи не купишь. У вас все по правилам. И их редко нарушают. С одной стороны, это хорошо, но уж очень бюрократично. Сравнить с другими странами ЕС я не могу: обычно ездила туда отдыхать, а не болеть. Но в одной клинике слышала разговор иностранцев из Дании или Швеции, что качество работы врачей здесь очень хорошее, и они специально едут в Латвию лечиться. Речь шла про услуги стоматолога. И в тот момент, как ни странно, я была горда, что они хвалят мое государство. Уже мое.

Какие изменения, на Ваш взгляд, нужны в медицинской системе Латвии?

Мне кажется, что нужно менять систему семейных врачей. Раньше были терапевты и педиатры. Это правильнее. И непонятно, почему нельзя легко поменять семейного доктора. Ведь сейчас люди очень часто меняют место жительства, а врача поменять так легко не могут. А если у тебя нет семейного врача, то ты не можешь попасть ко многим специалистам и выписать рецепт.

Скажите, а есть ли изменения в лучшую сторону?

Да, есть. Люди с каждым годом все лучше и лучше к нам относятся (к гражданам третьих стран). Более приветливо и любезно. В моем случае, наверное, это связано и с тем, что я пытаюсь говорить по-латышски. Думаю, латышам приятно, что я уважаю их язык. Стало легче и со страховкой. После распада Рижской Больничной кассы (RSK) нам разрешили покупать страховку у фирм. А там отношение к клиентам совсем другое. Я не хочу, как и все, ругать чиновников, но с Министерством здравоохранения мне было очень трудно общаться. Хотя, и украинские чиновники не намного любезнее.

Что Вы можете посоветовать гражданам третьих стран, которым еще предстоит столкнуться с поиском медицинских услуг в Латвии?

Хочу пожелать им набраться терпения и не болеть. А если серьезно, то вполне разумно, что приезжая в чужое государство, ты не можешь рассчитывать на такие же блага, что и местные жители. И это нужно понимать. Когда мы едем за границу, мы ведь тоже оформляем страховку. Я знала, что будут проблемы, но удивлялись грубость и нежелание помочь. Сейчас многие частные компании предлагают страхование здоровья. И это хороший выход из ситуации. Не секрет, что все поликлиники с радостью берут клиентов со страховкой, и им уже все равно, кто он и на каком языке говорит. Есть деньги - есть хорошее обслуживание, нет денег - жди и терпи. Но, я думаю, что это проблема всех постсоветских стран.

Какие ваши планы на будущее?

Я изучаю язык, воспитываю двух граждан Латвии, и мое будущее уже только в Латвии. И только время покажет, как я смогу здесь построить свою карьеру. Надеюсь, что все получится.

МНЕНИЕ ЭКСПЕРТА

Гинтс Чандерс, руководитель Юридического департамента Расчетного центра здоровья

В 17 статье первой части Закона о здравоохранении в Латвии утверждены группы лиц, которые имеют право получать медицинские услуги, оплачиваемые из государственного бюджета Латвии. А так же дети данных лиц имеют право получать эти услуги бесплатно, поэтому ребенок жителя третьей страны, который одновременно является и ребенком гражданина Латвии, имеет право получать оплачиваемые государством медицинские услуги и регистрироваться у семейного врача.

В случае, если в отношении к гражданину третьей страны нельзя применить какой-либо из упомянутых условий 4,5 и 6 пунктов 17 статьи первой части Закона о здравоохранении, тогда гражданин данной страны может получить платные медицинские услуги в любом выбранном медицинском учреждении соответственно прайс-листу платных услуг.

Для иностранцев, проживающих в Латвии с временным видом на жительство, законодательными органами не предусмотрены медицинские услуги, оплачиваемые из Латвийского бюджета. Единственным исключением, определенным в третьей части 17 статьи Закона о здравоохранении в отношении к гражданам третьих стран с временным видом на жительство, является брак гражданина Латвии с негражданином Латвии, у которого есть временный вид на жительство в нашей стране. Эти лица имеют право получить бесплатно в порядке, определенном Кабинетом министров (упомянутая форма вошла в силу 1 июля 2008 года), оплаченные из средств государственного бюджета уход за беременными и помощь во время родов. В отношении медицинских страховых полисов, предлагаемых лицам частными страховыми компаниями, необходимо тщательно оценить, какие услуги покрывает полис по страхованию здоровья.

Латвия заключила также договоры по сотрудничеству с третьими странами в области социальных гарантий, в том числе 26 февраля 1998

(Начало на 1 стр.)

Совсем другая ситуация с жителями третьих стран, которые имеют временный вид на жительство. Лица с временным видом на жительство, если они легально трудоустроены и платят взносы социального страхования, имеют права на получение социальных пособий (например, по болезни, материнству, отцовству, родительские пособия, страховое возмещение по случаю несчастного случая или профессиональному заболеванию) и государственную пенсию. Отдельные группы лиц с временным видом на жительство имеют право на получение пособия в случае безработицы, если лицо состоит в браке с гражданином Латвийской Республики, или негражданином, постоянным жителем Европейского Союза, или с лицом, имеющим постоянный вид на жительство. Или же временный вид на жительство выдан в связи с научной деятельностью, с присуждением статуса жертвы человеческой торговли, статусом временной защиты или альтернативным статусом. В то же время лица с временным видом на жительство не имеют прав на государственные социальные пособия. Следовательно, несмотря на то, что лицам с временным видом на жительство гарантированы права на социальное обеспечение, возможность получения отдельных пособий, например, государственных социальных пособий, все-таки ограничена.

Для того, чтобы защитить права на социальное обеспечение работающих на территории Латвии, которые накопили проценты страхования в других государствах и вернулись в Латвию или наоборот, Министерство благосостояния в сотрудничестве с соответствующими институтами других стран разрабатывает двустороннее международное и межправительственное соглашение в области социального обеспечения. Латвия заключила договор в области социального обеспечения с Украиной, Канадой, Беларусью и Россией, а с США заключено соглашение о взаимной выплате пенсий. В свою очередь, на уровне Евросоюза права на социальное обеспечение координируются с помощью Регламента (ЕС) Nr.883/2004, в результате также и жители третьих стран, которые легально перемещаются по территории Евросоюза, не теряют накопленные права на социальное обеспечение. Расширение прав социального страхования для лиц третьих стран возможно с помощью нового двустороннего договора - на данный момент разрабатывается договор с Австралией, а так же ведется подготовка к переговорам экспертов для возможности его осуществления.

года заключен договор между Латвией и Украиной «О сотрудничестве в области социального обеспечения», который предусматривает бесплатное оказание услуг неотложной скорой помощи жителям Украины на территории Латвии.

Основные проблемы при получении медицинских услуг возникают из-за недостатка информации о том, какие категории жителей имеют права на получение оплачиваемых государством медицинских услуг. Так же работники Расчетного центра здоровья, отвечая на вопросы жителей о получении медицинских услуг, констатируют, что жителям и работникам медицинских учреждений не хватает информации о том, как в государстве организована система медицинских услуг, какие нормативные акты или международные договоры о сотрудничестве указывают на порядок получения лицами оплачиваемых государством медицинских услуг.

Все проблемы, с которыми сталкиваются жители третьих стран при получении медицинских услуг, будут решаемы в том случае, если возрастет желание самих жителей знать свои права и обязанности в этой системе. В случае непонимания какого-либо вопроса, необходимо проявить желание его выяснить. В Интернете доступны отдельные нормативные акты в переводе (например, Закон о здравоохранении). Так же на домашней странице Расчетного центра здоровья www.vnc.gov.lv доступна информация о получении медицинских услуг в Латвии на русском и английском языках. К тому же, позвонив на бесплатный информационный телефон 80001234, вы получите ответы на вопросы о работе системы медицинских услуг в Латвии, есть возможность получить эту информацию и на русском языке.

Конечно, чтобы ликвидировать вышеупомянутые проблемы, необходимо повысить знания и компетентность работников медицинских учреждений в вопросах получения оплачиваемых медицинских услуг, чтобы они могли доступно объяснить пациентам, в каких конкретных случаях оплачиваемая государством медицинская услуга недоступна, а так же объяснить, в какое государственное учреждение нужно обратиться для получения необходимой информации.

Latvia on the road to positive change

Aļona Jacvetova came to Latvia from Ukraine and started a family with a Latvian citizen. Although she has dealt with quite a few problems while working with Latvian social services, she thinks that her future is here, in Latvia, where she is a mother of two Latvian citizens. She also hopes that in the future she will be able to pursue her career in Latvia.

Are you looking for job or learning the language at the moment?

Currently, I am raising children as well as learning Latvian and looking for work. Language skills, of course, do not guarantee a job, but the ability to communicate is a great advantage when looking for employment.

Have you ever worked in Latvia?

No. Back in Kiev I worked as an assistant to a Ukrainian parliament member. I loved my job, but women often have to choose – career or family. I chose family and, of course, had to leave my work and come to Riga with my husband. I wanted to pursue a career in my area in Riga, but unfortunately the overall situation in the country was not favorable for me.

What is your status in Latvia?

I have a temporary residence permit. In order to obtain a permanent residence permit one has to live in Latvia for at least five years. I haven't yet thought about obtaining Latvian citizenship. When I will receive my permanent residence permit, I will start to think about becoming a Latvian citizen.

Was it difficult to obtain a residence permit?

The process took more than two months in total. After getting married I had to change my passport (it took a month), then I had to wait 45 days to have my residence permit request approved. I was paying extra to receive these documents as soon as possible, or I would have to wait 6 months. I guess every situation is different. I did not experience any particular difficulties.

What other problems have you faced while living in Latvia?

I had issues with my insurance – I paid a lot of money to receive an insurance policy, which did not help me to deal with some social problems. While in Latvia, I got pregnant. I had to go to doctors and these visits turned into horror. The reception staff treated me intolerantly even though I explained that I have lived in Latvia for a short period of time and I am still learning the language. The attitude changed only after I complained to my doctor. However, every time I had to explain them the status of third country nationals.

Then it was time for childbirth. At the time Latvia already had an international agreement on health issues with Ukraine, and delivery was free (more precisely, for the same price as locals would pay). I found out that without the agreement it would cost 800 lats. When the baby was born, I started to look for children doctors. In one clinic they quite frankly told me that they would speak only with the child's father, because I am not even a non-citizen. As a result we had to find a private clinic that costs us 150 lats per year. Given the fact that I do not work, it is a rather large sum for our family.

I also had issues with emergency services. Once my kid had a high fever, so I called the ambulance. I was struck by the fact that the doctors tried to find out what my status was and only then provide medical assistance. And only because I told them that my husband is a Latvian citizen. But what if my husband wasn't? What then?

Have you used services of Latvian social institutions? What kind of treatment did you receive?

As I mentioned earlier, I had to deal with many national institutions, because I had to obtain various documents. I was disappointed that officials of different departments had so many disagreements and conflicts. Sometimes the situation was absurd, I constantly had to clarify the information. It upsets me that I cannot understand the rules and regulations, because my Latvian is not good enough. Has anyone considered translating the laws in foreign languages, for example, Russian? In Ukraine laws are available both in Ukrainian and Russian.

But I must say that otherwise the service is of good quality, for example, at the State social insurance agency the inspectors are very kind and responsive. They understand my situation and try to help, which cannot be said of the medical authorities.

How would you rate the medical system in Latvia? What is positive and negative about it? Compare, please, Latvia and Ukraine. Can you compare the quality of public services in Latvia and EU countries (in case you have used medical services in other EU countries?)

You have a very complex system of general practitioners (GP), especially for third country nationals. I don't understand how a GP can be a medic, who treats both adults and children. It is unacceptable in Ukraine. But private clinics are a very positive experience. They meet you with a very positive attitude and offer you coffee. All the designated medical tests can be performed in one place. It is a long way for Ukraine to reach this kind of level. In Ukraine, patient is of little value. The country is dominated by Soviet era experience. Latvia has a western style of service and also price. Everything is very expensive for third country nationals. You really have to think twice before visiting a doctor.

Yet I was very surprised that one has to wait in a long line to receive a prescription, because most of the drugs cannot be bought without a prescription. Latvia has strict rules that barely breach. On one hand it is good, on the other – too much bureaucracy. I can't compare this situation with other EU countries, because I haven't been ill in any of those countries.

Once in a private clinic in Latvia I overheard a conversation (they were Danes or Swedes) that the quality of medicine in Latvia is very good, and many foreigners come here to get treatment. They were talking about dentistry. Though it may seem strange, I was proud that they praised a country where I live and think of it as my own.

What would you change in Latvian medical system?

I think that the GP system should be changed. In the past we used to have therapists and paediatricians, and it was correct. I don't understand why it should be so complicated to change your GP? People often change their residence, while changing your GP is very difficult. And – without a GP one can't get prescriptions etc.

Have you noticed some positive change recently?

Yes, I have! People are becoming better, kinder and more interested to treat us – third country nationals. In my case it is probably due to the fact that I try to speak Latvian. I think they appreciate what I do, that I respect their language. It has become easier to obtain an insurance policy, too. When Insurance fund of Riga was closed, third country nationals were allowed to purchase insurance policies in other insurance companies, where the customer service is much better. I don't want to criticize officials, but it was nearly impossible for me to deal with them. Can't say that the officials in Ukraine are any better.

(Continued, page 1)

However, third country nationals who have a temporary residence permit have a different situation. A person with a temporary residence permit (if legally employed and pays social security contributions) is entitled to social security benefits such as sick leave, maternity, paternity, parental benefits, insurance against accidents or occupational disease, and public pensions. Access to support in case of unemployment is limited to certain groups of people with temporary residence permit – if a person is a spouse of a Latvian citizen, non-citizen, EU permanent resident or a person with permanent residence permit, or if the temporary permit is issued in connection with scientific activity, human trafficking victim status, temporary protection permit and subsidiary protection. At the same time people with a temporary residence permit are not entitled to state social benefits. So, although a person with a temporary residence permit is granted the rights to social security, the access to certain benefits such as state social benefits is limited.

In order to protect the social security rights of those who work in the Latvian territory and who have accumulated periods of insurance in other countries and return to Latvia and vice versa, the Ministry of Welfare in cooperation with the relevant authorities of other countries have developed bilateral interstate and intergovernmental agreements on social security. Latvia has concluded agreements on social security with Ukraine, Canada, Belarus and Russia; the U.S has agreed on a mutual pension costs. The EU coordinates the social security rights by a the Regulation (EC) No 883/2004 – as a result, third country nationals who are legally traveling within the EU do not lose their accumulated social security rights. A way to extend the social security rights to third country nationals is to work on bilateral contracts. At present, a contract with Australia is under development.

What would you recommend to a third country national who is seeking medical assistance in Latvia?

Be patient! But it is well known that when arriving to a foreign state one cannot expect the same advantages as in your homeland. It must not be forgotten. We all buy travel insurance when traveling abroad. It is no secret that all clinics accept patients with insurance policies and it does not matter who you are what language you speak.

What are your future plans?

Learning the language, raising my two kids – I see my future in Latvia. However, only time will tell if I am able to pursue my career here. Lets hope for the best!

Expert's opinion

Gints Čanders, the Head of the Legal department of the Health Payment Center

Groups of people who are entitled to receive state budget funded medical services and medical treatment are defined in section 17, paragraph 3 of the Medical treatment. Their children are also entitled to receive medical services free of charge, which means that children of third country nationals who are also children of a Latvian citizen are entitled to state funded health care services and are able to register with a GP.

A third country national can receive medical assistance in any chosen medical institution according to their service fees in case a third country national cannot meet any of the criteria listed in the section 17, paragraphs 4, 5 and 6 of the Medical treatment.

Foreigners who reside in Latvia with a temporary residence permit are not entitled to receive health care funded by the state budget. The only exception for third country nationals with a temporary residence permit is the Medical section 17, third paragraph – spouses of Latvian citizens and Latvian non-citizens, who have a temporary residence permit in Latvia are entitled to receive free of charge maternity care and delivery services (by the legislation of the Cabinet of Ministers). This provision came into force on July 1, 2008. People need to carefully assess which services are covered by health insurance, when purchasing a health insurance policy.

Latvia has also signed cooperation agreements with third countries in the area of social security, including the

February 26, 1998 agreement on social security issues between Latvia and Ukraine, which provides free emergency medical services to the Ukrainians in the Latvian territory.

Main problem when receiving health care services is the lack of information about those categories of people who are eligible to state funded health care services. Health Payment Center staff has noted that residents and employees of medical institutions have a lack of information on the health care system in the country, for example, how the health care system is organized, what laws or international cooperation agreements determine which persons and in what order are eligible to state funded health care services.

Problems that the third country nationals have to face when visiting medical institutions in order to receive health care services are eliminated, because people are interested to know their rights and obligations of the health care system, as well in a case of uncertainty people want to clarify the issues on their own. Translations of laws and regulations are available in the Internet (such as the Medical Act), as well as the Health Payment Center website www.vnc.gov.lv offers information on health care services in Latvian, Russian and English languages. Toll free information phone 80001234 is a good opportunity to receive information in Russian as well.

Of course, in order to avoid these problems, it is necessary to increase the knowledge of the medical staff of the institutions. Employees should be competent to explain to people why in a particular case a person is not entitled to state funded health care services, or to explain where one has to apply to receive the necessary information.

Maira Roze, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšnieka vietniece

Latvija Aļonas Jecvetovas personā ir ieguvusi jaunu, lojālu cilvēku, kurš vēlas šeit dzīvot, stādāt, audzināt bērnus un būt piederīga šai valstij.

Vienlaikus nevaru piekrist minētajam par uzturēšanās atļaujas pieprasīšanas termiņiem. Pirmkārt, ceļošanas dokumenta (pases) maiņu nevar ieskaitīt uzturēšanās atļaujas pieprasīšanas procesā. Ja mainīts uzvārds, tad pase jāmaina neatkarīgi no tā, vai pieprasīta uzturēšanās atļauja vai arī nē. Dokumentu izskatīšana vispārējā kārtībā ir 30 dienas no tās dienas, kad dokumentus Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde ir saņēmusi. Ja dokumenti iesniegti Latvijas Republikas diplomātiskajā vai konsulārajā iestādē, tad jāņem vērā arī laiks, kas nepieciešams diplomātiskajam pastam, lai nogādātu dokumentus Latvijā. Tāpēc lēmums par termiņuzturēšanās atļaujas piešķiršanu vispārējā kārtībā var būt pieņemts pusotra mēneša laikā. Nav iespējams, ka vispārējā izskatīšanas kārtībā lēmums būtu jāgaida pusgadu. Imigrācijas likumā ir noteikti stingri izskatīšanas termiņi. Pagarinājums lēmuma pieņemšanai ir iespējams tikai gadījumos, ja nav iesniegti visi dokumenti, nav sniegta visa nepieciešamā informācija vai ir nepieciešama papildu pārbaude. Bet tie ir izņēmuma gadījumi.

МНЕНИЕ ЭКСПЕРТА

Майра Розе, заместитель председателя Управления по делам гражданства и иммиграции

Латвия в лице Алены Яцветовой приобрела нового лояльного человека, который желает здесь жить, работать, воспитывать детей и принадлежать этому государству.

Одновременно не могу согласиться с упомянутыми сроками получения вида на жительство. Во-первых, смену паспорта нельзя причислить к процессу получения вида на жительство. Если меняется фамилия, тогда паспорт необходимо менять независимо от того, затребован вид на жительство или нет.

Рассмотрение документов в общем порядке происходит в течение 30 дней, считая с того дня, когда документы получены Управлением по делам гражданства и иммиграции. Если документы поданы в дипломатическое или консульское учреждение Латвийской республики, тогда нужно брать во внимание так же время, которое необходимо дипломатической почте, чтобы доставить документы в Латвию, так как в течение полутора месяцев может быть принято решение о присуждении временного вида на жительство в общем порядке. Такого не может быть, чтобы рассмотрение документов в общем порядке заняло полгода. В Законе об иммиграции строго указаны сроки рассмотрения. Продление принятия решения возможно только в случаях, если не поданы все документы, не дана вся необходимая информация или нужна дополнительная проверка. Но это исключительные случаи.

EXPERT'S OPINION

Maira Roze, Deputy Head of the Office of citizenship and migration affairs

With Alona Jacvetova Latvia has gained a new, sincere resident, who wants to live here, work, raise children and be a member of this country.

Therefore it could be slightly agreeable about the time it took to obtain a residence permit. First, if you changed your last name, you have to change your passport regardless of the residence permit request. Also, passport change cannot be considered a part of residence permit application process. The Office of citizenship and migration affairs needs 30 days to process documents from the day the documents have been received. If the documents have been submitted to the Latvian diplomatic or consular office, then one has to take into account the time needed for the diplomatic post to deliver the papers to Latvia. Therefore, the decision to grant a temporary residence permit can be made within 45 days. It is not possible that the general procedure to receive a residence permit can take up to six months. Immigration law sets out strict examination deadline, as I said before. Extension of this deadline can only be considered if the submitted documents do not contain all the necessary information or require further examination. But these are exceptional cases.

AKTUĀLA INFORMĀCIJA

Saņemot termiņuzturēšanās atļauju, ārzemniekam jāuzrāda derīga veselības apdrošināšanas polise.

Apdrošināšanas polise ir derīga, ja tā sedz jebkādas izdevumus, kas ārzemniekam uzturoties Senegas līguma dalībvalstī, ietecams iegādāties ceļojumu medicīnisko polisi, kas ir derīga visu to valstu teritorijā, uz kurām plānots doties.

Polisi var iegādāties apdrošināšanas firmas un aģentūras, kas darbojas Latvijas teritorijā.

Veselības noteikumu centrs- bezmaksas informatīvais tālrunis 80001234
<http://www.vnc.gov.lv/lat/kontakti/>
<http://www.vnc.gov.lv/eng/>
<http://www.vnc.gov.lv/rus/>

1. neatliekamā medicīniskā palīdzība;
 2. dzīvībai vai veselībai bīstama kritiska stāvokļa ārstēšana stacionārā;

3. transportēšana uz tuvāko ārstniecības iestādi, kurā sniedz iepriekš minētos pakalpojumus;

4. transportēšana nogādāšanai ātrpalīdzības zīmē smagas slimības vai nāves gadījumā.

Polisē norādītais minimālais apdrošināšanas atlīdzības limits apdrošināšanas periodā nedrīkst būt mazāks par 30 000 latu.

Polises derīguma termiņš nedrīkst būt mazāks par paredzamo uzturēšanās termiņu Latvijā.

Polisi jābūt derīgai Latvijas Republikās.

Ja ārzemnieks plāno ceļot arī uz kādu citu Senegas līguma dalībvalsti, ieteicams iegādāties ceļojumu medicīnisko polisi, kas ir derīga visu to valstu teritorijā, uz kurām plānots doties.

Polisi var iegādāties apdrošināšanas firmas un aģentūras, kas darbojas Latvijas teritorijā.

Veselības noteikumu centrs- bezmaksas informatīvais tālrunis 80001234
<http://www.vnc.gov.lv/lat/kontakti/>
<http://www.vnc.gov.lv/eng/>
<http://www.vnc.gov.lv/rus/>

1. neatliekamā medicīniskā palīdzība;
 2. dzīvībai vai veselībai bīstama kritiska stāvokļa ārstēšana stacionārā;

3. transportēšana uz tuvāko ārstniecības iestādi, kurā sniedz iepriekš minētos pakalpojumus;

4. transportēšana nogādāšanai ātrpalīdzības zīmē smagas slimības vai nāves gadījumā.

риторию стран-участниц Шенгенского договора, в связи:

* с неотложной медицинской помощью и/или с лечением в больнице;

* с репатриацией по медицинским причинам или смерти.

При требовании вида на жительство страховой полис должен гарантировать покрытие расходов на следующие медицинские услуги:

1. неотложная медицинская помощь;
 2. лечение в стационаре в случае опасного для жизни или здоровья критического состояния;

3. транспортировка в ближайшее медицинское учреждение, которое оказывает вышеупомянутые услуги;

4. транспортировка на родину в случае тяжелого заболевания или смерти

Указанный в полисе минимальный лимит страховой ответственности на страховой период не должен быть менее 30000 латов.

Срок годности полиса не должен быть меньше, чем предполагаемый срок проживания в Латвии.

Полис должен быть годен в Латвий-

ской республике. Если иностранец планирует путешествовать в какую-либо другую страну-участницу Шенгенского договора, рекомендуется приобрести медицинский страховой полис для путешественников, который будет годен на территории всех тех стран, куда запланировано отправиться.

Полис можно приобрести в страховых фирмах и агентствах, которые работают на территории Латвии.

Расчетный центр здоровья - Бесплатный информационный телефон: 80001234
<http://www.vnc.gov.lv/rus/>

IMPORTANT INFORMATION

When receiving a temporary residence permit, the foreigner must provide a valid health insurance policy.

Insurance policy is valid if it covers all expenses (while the person is staying in the Schengen territory) that may arise in connection with:

* Emergency medical assistance and/or receiving treatment at a hospital;

* Repatriation for medical reasons or death.

When applying for a residence permit, insurance policy must cover at least the following services related to health care:

1. Emergency medical assistance;

2. Emergency treatment of life/health threatening condition in hospital;

3. Transportation to the homeland in case of serious illness or death.

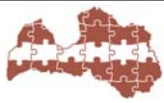
The minimum insurance limit stated in the insurance must be not less than 30 000 lats. Policy validity period must not be less than the expected period of stay in Latvia.

Policy must be valid in the Republic of Latvia. If a foreigner intends to travel to another Schengen Member State, it is advised to buy a travel medical insurance policy that is valid for all the countries in the territory.

Insurance policies are provided by insurance companies and agencies operating in the territory of Latvia.

Health payment center information phone 80001234 (free of charge)

<http://www.vnc.gov.lv/lat/kontakti/>
<http://www.vnc.gov.lv/eng/>
<http://www.vnc.gov.lv/rus/>

Halo, Latvija!

Liene Ramane, Labklājības ministrijas Sociālās apdrošināšanas departamenta nozares vecākā eksperte starptautisko attiecību jautājumos

Gints Čandērs, Veselības norēķinu centra juridiskā departamenta vadītājs

Redakcijas adrese: 18.novembra iela 161,

Daugavpils, LV5417, Latvija

e-pasts: info@iiaac.lv

Avize iznāk 1-2 reizes mēnesī

Iespiests: AS «S&G», Priekulu iela 7, Mārupe, LV-2167, Latvija

Tirāža: 5000 eks, ofsetiespiedums

Projektu «Halo, Latvija - 2011!» (Nr. IF/2009/1.1./31)

Līdzfinansē Eiropas Savienība.

Avize izdota ar Eiropas Savienības un Latvijas valsts finansiālu atbalstu.

Par šīs avizes saturu pilnībā atbild biedrība «Izglītības un inovāciju attīstības centrs», un tas neatspoguļo Eiropas Savienības un Latvijas Republikas attiecības.

ISSN 1691-5852

Avize «Halo, Latvija!» Nr. 000703339

Izdevējs: Biedrība «Izglītības un inovāciju attīstības centrs»

Masu informācijas līdzekļa reģistrācijas apliecība Nr. M 001145

Redaktore: Inga Baltace

Atbildīgie žurnālisti: Jānis Bagātais, Lāsma Grundke, Anna Stroja

Tulkotāji: latviešu - krievu valodā Jelena Kasecka

latviešu - angļu valodā Gunta Romanovska

Eksperti: Maira Roze, Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes priekšnieka vietniece